

Izbiranje je ena izmed zgodaj razvijajočih se veščin, ki se jo otrok nauči. Ko malčki postajajo vedno bolj samostojni, se njihova želja po kontroli nad okoljem veča. Z nudenjem možnosti izbire malčku nudimo več kontrole, prav tako pa mu sporočamo, da je njegovo mnenje pomembno. Kadar imajo malčki kontrolo nad dogajanjem okoli sebe, je manj verjetno, da bo prišlo do neželenega vedenja. Z nudenjem izbire spodbujamo malčkovo sprejemanje odločitev kot tudi razvoj govorno-jezikovne komunikacije.

KAKO IZBIRA SPODBUJA RAZVOJ GOVORNO-JEZIKOVNE KOMUNIKACIJE PRI MALČKIH?

Če otrok še ne govori in komunicira predvsem neverbalno, mu izbira omogoča, da na želen predmet pokaže oziroma uporabi določeno gesto, s katero nakaže svojo izbiro. S tem se izognemo ugibanju, kaj otrok želi, hkrati pa zmanjšamo možnost neželenega vedenja, ko otroka ne razumemo takoj.

Kadar malčkom nudimo možnost izbire, jim ob tem nudimo verbalni model besed, ki jih lahko

posnema. Na primer, če otroka vprašamo: »Ali želiš avto ali letalo?«, otrok sliši ciljni besedi avto in letalo. Vprašanje kot je: »S čim bi se rad igral?«, je za malčke težje, saj morajo priklicati besedo iz spomina.

Glede na trenutno stopnjo razvoja govorno-jezikovne komunikacije lahko malček opravi izbiro na različne načine: lahko seže po želenem predmetu, nanj pokaže, uporabi gesto oziroma želeni predmet poimenuje. Ko otrok opravi izbiro na katerikoli način, mu nudimo ustrezen komunikacijski model, ki je nekoliko nad otrokovo trenutno stopnjo govorno-jezikovne komunikacije. Če otrok seže po predmetu, mu lahko demonstriramo kazanje s prstom na želen predmet. Ko otrok skuša poimenovati želen predmet, mu nudimo verbalni model besede, s katero poimenujemo izbrani predmet.

KAKO NUDITI MOŽNOST IZBIRE PRI MALČKIH?

Sprva **omejite izbiro** le na dva predmeta, saj več predmetov lahko otroka zmede. Predmeta, ki ju ima otrok na izbiro, držite v vsaki roki. Spustite se na fizično raven otroka in pri tem pazite, da imate predmeta dovolj oddaljena, da ju otrok ne more doseči sam. Ko je otrok pozoren na vas, mu ponudite oba predmeta na izbiro tako, da ju poimenujete in ju ob tem sočasno tudi **pokažete**. Na primer, če otroka vprašate: »Ali želiš avto ali letalo?«, mu pokažite avto, ko rečete besedo avto, in letalo, ko rečete besedo letalo.

Pri učenju izbire sledite spodnjim stopnjam:

1. Otroku ponudite na izbiro dva predmeta, pri čemer je en predmet nekaj, kar ima otrok rad (želen predmet), drug predmet pa nekaj, kar otrok ne mara (neželen predmet). V vsaki roki držite po en predmet in jih pokažete otroku, ko jih poimenujete (na primer: »Ali boš jedel jogurt ali banano?«). Če bi radi spodbudili otrokovo **imitacijo**, postavite želen predmet na drugo mesto (na primer, če veste, da ima otrok rad jogurt, ne mara pa banane, ga lahko vprašate: »Ali boš jedel banano ali jogurt?«). Če bi radi spodbudili otrokovo zmožnost **procesiranja verbalnih informacij**, postavite želen predmet na prvo mesto. To je priporočljivo pri otrocih, ki vedno ponovijo zadnjo stvar, ki jo rečete, brez razmišljanja (na primer: »Ali boš jedel jogurt (želen predmet) ali banano (neželen predmet)?«)
2. Otroku ponudite dva predmeta: en predmet naj bo nekaj, kar ima otrok zelo rad, drug predmet pa naj bo nekaj, kar ima rad nekoliko manj v primerjavi s prvim predmetom. Enako kot na prvi stopnji držite predmeta v vsaki roki in jih otroku pokažete, ko jih poimenujete (na primer: »Ali boš jedel jogurt ali jabolko?«)
3. Na tej stopnji otroku na izbiro ponudite dva želena predmeta. V vsaki roki držite po en predmet, ki ga otroku pokažete, ko ga poimenujete (na primer: »Ali boš jedel jogurt ali piškot?«)
4. Postopoma povečajte količino predmetov, ki jih ima otrok na izbiro. Starejši kot je otrok, med več možnostmi lahko izbira. Predmete otroku pokažite in jih ob tem poimenujte (na

primer: »Ali boš jedel jogurt, jabolko ali piškot?«)

5. Na zadnji stopnji umaknite konkretne predmete in uporabite slike predmetov oziroma jih le poimenujte. Otroku pokažite in poimenujete dve sliki predmetov, ki jih ima na izbiro. Otroci, ki še ne govorijo, lahko pokažejo na sliko zelenega predmeta, otroci, ki pa govorijo, pa samostojno povedo, kateri predmet želijo.

VSAKODNEVNE AKTIVNOSTI ZA UČENJE IZBIRE

Izbiro lahko otroku ponudite pri različnih obrokih in drugih dnevnih rutinah (na primer med kopanjem lahko otrok izbere, katere igrače bi rad imel v kopalni kadi, med oblačenjem lahko izbere med dvema različnima oblačiloma itd.). Otroku lahko med aktivnostjo skupnega branja na izbiro ponudite dve knjigi, med katerimi lahko izbira. Igrače, kot so vstavljanke, lahko nudijo odlično priložnost za učenje izbire: obdržite vse koščke vstavljanke, nato pa otroku ponudite dva koščka, med katerima lahko izbira. Podobno lahko naredite pri vseh igračah, ki vsebujejo posamezne koščke ali dele (na primer kocke, stolp itd.).